

## **Rozdział 1.**

### **Wprowadzenie**

Do zadań własnych określonych w ustawie o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej należy opracowanie i realizacja 3 — letnich programów wsparcia rodziny. Podmiotem realizującym te zadania na terenie gminy Ćmielów jest Ośrodek Pomocy Społecznej. Działa on zgodnie z regulacjami prawnymi, zawartymi przede wszystkim w ustawie o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. W związku z realizacją zadań wynikających ze Statutu i rozeznaczonych potrzeb mieszkańców Gminy Ćmielów, Ośrodek Pomocy Społecznej systematycznie dostosowuje strukturę organizacyjną placówki i rozszerza ofertę dla osób potrzebujących pomocy.

Pomoc społeczna jest instytucją polityki społecznej państwa, mającą na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości.

Zasadnicze cele pomocy społecznej to:

- Doprowadzenie osoby i rodziny otrzymującej pomoc społeczną do życiowego usamodzielniania
- Integrowanie ze środowiskiem osób wykluczonych społecznie,
- Zapewnienie potrzebującym wsparcia w przezwyciężaniu trudnej sytuacji, której nie są w stanie samodzielnie pokonać, i umożliwić im życie w godnych warunkach,
- Stworzenie zabezpieczeń finansowych dla osób pozbawionych dochodów lub o niskich dochodach, w wieku poprodukcyjnym lub niepełnosprawnych,
- Udzielanie profesjonalnej pomocy rodzinom dotkniętym skutkami patologii społecznych, w tym przemocą w rodzinie.

Pomoc społeczna działa w sytuacjach, w których zostały zagrożone podstawowe warunki egzystencji osoby lub rodziny bądź też, jakość życia obniżyła się poniżej społecznie akceptowanego minimum. Jej celem jest zaspokajanie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin. Pomoc społeczna ma także na celu umożliwienie osobom i rodzinom bytowanie w warunkach odpowiadających godności człowieka. Celem pomocy społecznej jest również zapobieganie powstawaniu marginalizacji osób i rodzin. Chodzi o profilaktykę, która należy do najtrudniejszych zadań pomocy społecznej, bowiem wymaga większego profesjonalizmu pracowników socjalnych, współdziałania instytucji pomocy społecznej z innymi podmiotami np. szkołą, policją oraz poszukiwania odpowiedzi na pytanie, kiedy osoba lub rodzina zrobiła pierwszy krok, który doprowadził ją do trudnej sytuacji. Okoliczności, w których udziela się pomocy decydują o jej rodzaju (np. zasiłek stały, schronienie), formie (pieniężnej lub rzeczowej) i rozmiarze świadczenia (np. wysokość zasiłku celowego). Przyznanie świadczenia ma za zadanie umacnianie rodziny, tj. m.in. poprawę jej sytuacji, co może skutkować polepszeniem wzajemnych relacji między najbliższymi.

## Rozdział 2.

### Diagnoza sytuacji rodzin w Gminie Ćmielów

#### DANE O SYTUACJI DEMOGRAFICZNEJ W GMINIE ĆMIELÓW (stan na 31.XII)

| WYSZCZEGÓLNIENIE | Rok 2013 | Rok 2014 | Rok 2015 |
|------------------|----------|----------|----------|
| Ogółem           | 7789     | 7708     | 7612     |
| W tym            |          |          |          |
| Kobiety          | 4021     | 3989     | 3946     |
| Mężczyźni        | 3719     | 3719     | 3666     |

*Źródło: opracowanie własne.*

Pracownicy Ośrodka Pomocy Społecznej w Ćmielowie podejmują szereg działań wytyczonych przez ustawy. Działalność Ośrodka w tej dziedzinie jest duża i ciągle się rozwija dzięki profesjonalnie wykonywanej pracy socjalnej przez każdego pracownika socjalnego. Pracę socjalną wykonuje się z każdym zgłaszającym się do Ośrodka klientem. W pojęciu pracy socjalnej mieści się właściwie każda pomoc udzielona przez Ośrodek. Szczególną uwagę zwraca się na rodzinę i jej funkcjonowanie. Najczęściej dysfunkcyjność rodziny łączy się z takimi zjawiskami jak uzależnienia, przemoc domowa, problemy w pełnieniu ról rodzica, małżonka czy osoby pracującej.

Zadania ujęte w programie zmierzają w kierunku wspierania rodziny przeżywającej trudności celem przywrócenia zdolności do wypełniania prawidłowych ról społecznych.

Poniżej przedstawiono liczbę osób i rodzin korzystających pomocy społecznej, porównując dane z lat 2013 - 2015.

| DANE O KORZYSTAJĄCYCH Z POMOCY SPOŁECZNEJ W GMINIE                 |      |      |      |
|--------------------------------------------------------------------|------|------|------|
|                                                                    | 2013 | 2014 | 2015 |
| Świadczenia przyznane w ramach zadań własnych i zleconych – ogółem |      |      |      |
| Liczba osób którym przyznano decyzją świadczenie                   | 636  | 597  | 581  |
| w tym:                                                             |      |      |      |
| świadczenia pieniężne                                              | 365  | 356  | 344  |
| świadczenia niepieniężne                                           | 271  | 241  | 237  |
| Liczba rodzin ogółem                                               | 399  | 400  | 363  |
| w tym: na wsi                                                      | 203  | 206  | 187  |
| Liczba osób w rodzinach                                            | 1186 | 1115 | 982  |

*Źródło: opracowanie własne*

Główne powody przyznania pomocy społecznej.

### PRZYCZYNY ŚWIADCZEŃ

| Wyszczególnienie                                                                          | 2013 | 2014 | 2015 |
|-------------------------------------------------------------------------------------------|------|------|------|
| <b>Ubóstwo</b>                                                                            |      |      |      |
| Liczba rodzin ogółem                                                                      | 323  | 310  | 276  |
| Liczba osób ogółem w rodzinach                                                            | 1000 | 917  | 787  |
| <b>Bezrobocie</b>                                                                         |      |      |      |
| Liczba rodzin ogółem                                                                      | 289  | 279  | 234  |
| Liczba osób ogółem w rodzinach                                                            | 949  | 896  | 739  |
| <b>Niepełnosprawność</b>                                                                  |      |      |      |
| Liczba rodzin ogółem                                                                      | 113  | 105  | 96   |
| Liczba osób ogółem w rodzinach                                                            | 302  | 273  | 246  |
| <b>Długotrwała lub ciężka choroba</b>                                                     |      |      |      |
| Liczba rodzin ogółem                                                                      | 134  | 136  | 138  |
| Liczba osób ogółem w rodzinach                                                            | 342  | 313  | 307  |
| <b>Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego</b> |      |      |      |
| Liczba rodzin ogółem                                                                      | 59   | 60   | 56   |
| Liczba osób ogółem w rodzinach                                                            | 245  | 242  | 234  |
| <b>Alkoholizm</b>                                                                         |      |      |      |
| Liczba rodzin ogółem                                                                      | 42   | 37   | 32   |
| Liczba osób ogółem w rodzinach                                                            | 106  | 92   | 70   |
| <b>Narkomania</b>                                                                         |      |      |      |

|                                       |     |     |     |
|---------------------------------------|-----|-----|-----|
| Liczba rodzin ogółem                  | 0   | 0   | 0   |
| Liczba osób ogółem w rodzinach        | 0   | 0   | 0   |
| <b>Potrzeba ochrony macierzyństwa</b> |     |     |     |
| Liczba rodzin ogółem                  | 27  | 34  | 29  |
| Liczba osób ogółem w rodzinach        | 157 | 196 | 165 |
| <b>w tym wielodzietność</b>           |     |     |     |
| Liczba rodzin ogółem                  | 14  | 17  | 14  |
| Liczba osób ogółem w rodzinach        | 73  | 88  | 78  |
| <b>Bezdomność</b>                     |     |     |     |
| Liczba rodzin ogółem                  | 5   | 2   | 6   |
| Liczba osób ogółem w rodzinach        | 7   | 2   | 8   |
| <b>Opuszczenie zakładu karnego</b>    |     |     |     |
| Liczba rodzin ogółem                  | 6   | 9   | 10  |
| Liczba osób ogółem w rodzinach        | 13  | 15  | 20  |
| <b>Przemoc w rodzinie</b>             |     |     |     |
| Liczba rodzin ogółem                  | 2   | 2   | 2   |
| Liczba osób ogółem w rodzinach        | 12  | 12  | 12  |
| <b>Zdarzenie losowe</b>               |     |     |     |
| Liczba rodzin ogółem                  | 1   | 5   | 5   |
| Liczba osób ogółem w rodzinach        | 1   | 7   | 7   |

*Źródło: opracowanie własne*

W związku z szeroko zakrojoną akcją pomocy rodzinom w ich prawidłowym funkcjonowaniu od wielu lat prowadzona jest pomoc w ramach programu „Pomoc państwa w zakresie dożywiania”. Każde dziecko w szkole ma możliwość otrzymania gorącego posiłku. Program

cieszy się dużą popularnością, propaguje zdrowe nawyki żywieniowe, jak również stanowi znaczącą pomoc dla rodziny.

### **Rozdział 3.**

#### **Zasoby gminy**

Program wspierania rodziny będzie służył realizacji gminnej polityki rodzinnej. Działania na rzecz dziecka i rodziny realizują instytucje opisane poniżej:

1. Samorządowy Inspektorat Oświaty w Ćmielowie — przyznawanie i wypłacanie stypendiów i zasiłków szkolnych, organizowanie dowozu dzieci do szkół;

2. Ośrodek Pomocy Społecznej w Ćmielowie — praca socjalna, pomoc finansowa i rzeczowa, dożywianie dzieci w szkołach, aktywizacja społeczno — zawodowa mieszkańców gminy;

3. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych — przeciwdziałanie problemom dotyczącym nadużywania alkoholu;

4. Gminny Zespół Interdyscyplinarny do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie — wsparcie i pomoc rodzinom dotkniętym zjawiskiem przemocy;

5. Placówki służby zdrowia z terenu gminy — działalność w zakresie profilaktyki i opieki zdrowotnej;

6. Placówki oświatowe z terenu gminy — działalność edukacyjno-wychowawcza, wsparcie psychologiczno- pedagogiczne dla dzieci i rodziców;

7. Parafie z terenu gminy — działalność charytatywna, wsparcie duchowe.

Wymienione powyżej instytucje gro swoich działań kieruje w stronę udzielania różnych form wsparcia dziecku i rodzinie.

### **Rozdział 4.**

#### **Założenia programu**

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Ćmielów na lata 2016-2018 jest zgodny z:

- ustawą z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej;
- ustawą z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej;
- ustawą z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie ;
- ustawą z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi; Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Ćmielów na lata 2015-2020.

## Rozdział 5.

### Cele programu

Cel główny:

**Stworzenie warunków do prawidłowego wypełniania przez rodziny funkcji opiekuńczo-wychowawczych na terenie gminy Ćmielów.**

Cele szczegółowe:

1. podejmowanie działań profilaktycznych sprzyjających umacnianiu rodziny,
2. wspieranie rodzin dysfunkcyjnych,
3. podejmowanie i koordynacja działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny.

## Rozdział 6.

### Zadania programu

Zadania w zakresie realizacji programu oraz harmonogram zawiera poniższa tabela.

| Lp. | Zadania                                                                  | Działania                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | Termin realizacji | Realizatorzy       | Wskaźniki                                                                                                                        |
|-----|--------------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-------------------|--------------------|----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1   | Prowadzenie działalności profilaktycznej sprzyjającej umacnianiu rodziny | Udział w projektach i programach mających na celu wspieranie rodziny.                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          | 2016-2018         | Wszystkie podmioty | Ilość konferencji, artykułów w prasie lokalnej i Internecie.                                                                     |
| 2   | Wspieranie rodzin dysfunkcyjnych                                         | 1. praca z rodziną – poradnictwo specjalistyczne (prawne, psychologiczne, pedagogiczne, socjalne),<br>2. udzielanie pomocy finansowej i rzeczowej-<br>dożywianie dzieci w szkołach,<br>współfinansowanie wypoczynku oraz organizowanie czasu wolnego,<br>współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka , placówce opiekuńczo-wychowawczej lub terapeutycznej,<br>3.Pomoc w opiece i wychowaniu dziecka – praca socjalna z rodziną,<br>prowadzenie monitoringu | 2016-2018         | Wszystkie podmioty | dzieci, ilość dzieci korzystających z wypoczynku, ilość rodzin korzystających z pracy socjalnej (objętych kontraktem socjalnym). |

|   |                                                                                   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 |           |                    |  |
|---|-----------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|--------------------|--|
| 3 | Podjęmowanie i koordynacja działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny naturalnej | 1. współpraca szkół, policji, kuratorów, Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołu Interdyscyplinarnego, organizacji pozarządowych,<br>2. współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie,<br>3. tworzenie możliwości podnoszenie kwalifikacji — szkolenia dla pracowników Socjalnych i innych specjalistów | 2016-2018 | Wszystkie podmioty |  |
|---|-----------------------------------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----------|--------------------|--|

## **Rozdział 7.**

### **Odbiorcy programu**

1. Rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.
2. Przedstawiciele instytucji oraz służb pracujących na rzecz dziecka i rodziny.

## **Rozdział 8.**

### **Oczekiwane rezultaty**

Zwiększenie skuteczności pomocy kierowanej do rodzin dysfunkcyjnych i przeżywających trudności życiowe.

## **Rozdział 9.**

### **Realizatorzy programu**

Realizatorem programu jest Ośrodek Pomocy Społecznej w Ćmielowie przy współpracy z :

- Urzędem Miasta i Gminy w Ćmielowie;
- Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Zespołem Interdyscyplinarnym do Spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Samorządowym Inspektoratem Oświaty w Ćmielowie oraz placówkami oświatowymi,
- placówkami służby zdrowia,
- Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrowcu Św.

- Policja,
- Organizacjami pozarządowymi,
- Parafiami.

#### **Rozdział 10.**

#### **Źródła finansowania**

Źródła finansowania programu:

- środki własne gminy zaplanowane na dany rok budżetowy w Ośrodku Pomocy Społecznej w Ćmielowie,
- środki pochodzące z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych,

**PRZEWODNICZĄCY  
RADY MIEJSKIEJ**

*M. Gierczak*  
mgr Marianna Gierczak